

Ka en To Lesbrief: De Rommelpot

Doelen

- Leerlingen weten wat een rommelpot is en waar hij van gemaakt is
- Leerlingen weten hoe een rommelpot klinkt
- Leerlingen maken eigen versie van de rommelpot van huishoudelijk afval
- Leerlingen weten dat de rommelpot vroeger werd gebruikt om boze geesten te verjagen

Geschiedenis van de Rommelpot

Een rommelpot of foekepot is een oud hollands instrument. Het werd gemaakt van een aardewerken pot met daaroverheen een dierenvel (varkensblaas) gespannen en daarin een stokje gestoken. Het was goedkoop om zelf te maken en dus voor de mensen van het gewone volk. Het geluid komt door wrijving en trilling tot stand. De rommelpot is dus een zogenaamde membranofoon.

De Braziliaanse 'Quica', bekend van de 'salsa' muziek is een Zuid-Amerikaanse variant van dit oorspronkelijk Afrikaanse instrument. Op afbeeldingen van oude meesters zoals Gerard Dou en Jan Steen komt de rommelpot

regelmatig voor. Deze tegel is een oude aardewerken afbeelding van een persoon die een rommelpot bespeelt.

Hij werd in de middeleeuwen aan het einde van het jaar gebruikt om de boze geesten uit het oude jaar te verjagen.

Geschiedenis van de foekepot

1

Kinderen maken eigen rommelpot

2

Maak een rommelpot zoals het bijgeleverde voorbeeld

3

Kinderen maken eigen Rommelpot

De kinderen gaan tijdens deze les van restmateriaal uit huishoudelijk gebruik een eenvoudig percussie instrumentje maken. Deze gaat bij de voorstelling 'Het ei van Ka en To' door de kinderen ten gehore gebracht worden om het gevaar af te wenden.

Waarom van restmateriaal? Elke dag gooien wij heel veel weg. Ook dingen die we best nog een keer zouden kunnen gebruiken, misschien iets anders van zouden kunnen maken. Als we dat doet zijn we aan het 'recyclen', hergebruiken.

Door creatief hergebruik van restmateriaal leren de kinderen spelenderwijs de 'waarde' van afval.

In het lespakket bevindt zich een voorbeeld 'rommelpot' zoals de kinderen die kunnen maken.

docentenhandleiding

het maken van een 'Rommelpot'

Doelen

- Leerlingen nemen eigen huishoudafval mee naar school en maken daar een instrumentje van.
- Leerlingen vullen en versieren eigen rommelpot.
- Leerlingen zetten het instrument in tijdens het interactieve deel van de voorstelling tijdens de boerderijdag.

Kanttekeningen

- De rommelpot werd ook wel fokepot genoemd
- De blaas van een varken werd vroeger gebruikt als vel. Deze is echter kwetsbaar en gaat snel stuk
- Nu worden allerlei materialen gebruikt, bijvoorbeeld stevig plastic is zeer geschikt

Wat gaan de leerlingen maken?

Leerlingen maken een muziekinstrument van restmateriaal, dus letterlijk een rommelpot. Suggesties:

- Pringels chips incl. bijbehorend deksel
- Grozette strooikaas incl. bijbehorend deksel
- Een leeg conservenblikje met daaroverheen een stuk plastic naar keuze van een plastic tasje, met tape aan het blikje vastgeplakt.
- Een lege petfles frisdrank met schroefdop
- Een lege fles shampoo, schoonmaakmiddel, wasmiddel/wasverzachter.

Vulling

De schudkokers (rommelpotten) worden gevuld met:

Schroefdopjes van tandpasta, dopjes van kleine flesjes, kroonkurken etc. etc.

De hoeveelheid kun je zelf bepalen en het geluid hangt af van soort container in samenspraak met de inhoud. Het is leuk als er verschillende geluiden uitkomen. Gewoon een kwestie van uitproberen.

Dan komt de afwerkingsfase. Versier je rommelpot. Schilder, knip en plak. Leef je uit, maak er wat moois van....laat je fantasie werken!

Muziek

Terwijl de kinderen bezig zijn met het maken van hun rommelpot kunt u het geluid van een oorspronkelijke fokepot laten horen. Op de dvd staat een oud Nederlands volkswijsje met een rommelpot. Daarbij staat een afbeelding van een rommelpotspeler uit 1660, gemaakt door Jan Steen.

De rommelpotjes worden gebruikt tijdens de voorstelling!

De rommelpotjes worden gebruikt tijdens het interactieve deel van de voorstelling door de kinderen, dus vergeet ze niet mee te nemen naar de boerderijdag.

Veel plezier met het maken van jullie rommelpot en wij zijn heel benieuwd naar het resultaat bij de voorstelling.

Namens Ka en To bedankt voor de medewerking! Heeft u nog vragen:

020-6851722

06-11003284

docentenhandleiding

De Foekepot

In de achterhoek is het nog steeds de gewoonte dat kinderen verkleed als drie wijzen uit het oosten in de ochtend op 1 januari aankloppen bij de burens. Zingend wordt het nieuwe jaar ingeluid. Als dank krijgen ze een 'gift' in de vorm van snoep of fruit. In Brabant gaan kinderen in de carnavalsstijd langs buurtbewoners om geld of snoep op te halen. Zoals in het Noorden met Sint Maarten.

Het woord 'foek' geeft de grappige toon van het instrument weer. Deze naamgeving noemt men een 'onomatopie' d.w.z. een door klanknabootsing gevormd woord.

Zelf een rommelpot/foekepot maken zoals het voorbeeld uit het les-pakket:

Wat heb je nodig:

- Leeg conservenblikje, onder en boven open
- Dun bamboestokje
- Zeer stevig stuk plastic (van plastic tas, of veevoerderzak)
- Sterk maar dun touwtje
- Kraaltje waarvan het gaatje om het stokje klemt
- Het stokje aan het uiteinde aan een kraaltje vastlijmen en goed laten drogen;
- Het stuk plastic om het uiteinde van het stokje vouwen, en wel in het midden;
- Met het dunne touw het plastic vastzetten boven het kraaltje;
- Het plastic over de rand van het blikje spannen zodanig dat het stokje in het midden zit;
- Het plastic vastzetten onder de uitstekende rand van het blikje met het touw, als het goed is staat het stokje nu recht omhoog;
- De foekepot in de ene hand houden en tegen de borst drukken;
- De andere hand bevochtigen of een nat doekje gebruiken;
- En langs het stokje op en neer bewegen: 'pompen' maar!

'k Heb zoo - lang met den foe - ke - pot ge - loo - pen, 'k heb geen geld om
brood te koo - pen; foe - ke - pot - te - rij, foe - ke - pot - te - rij,
geef mij een oor - tje, dan ga ik voor - bij. Hier woont een rij - ke man,
die zoo - veel ge - ven kan; veel zal hij ge - ven, lang zal hij le - ven,
za - lig zal hij ster - re - ven, den he - mel zal hij er - re - ven.
Vas - ten - a - vond is't van a - vond, klink op de bus - se,
al - le mooi - e meis - jes heb - ben een man be - hal - ven ik en mijn zus - se.